

Eduskunta, Valtiovarainvaliokunta Verojaosto

ETL:n lausunto virvoitusjuomaveron muutoksesta

Bate Ismail, ekonomisti
Elintarviketeollisuusliitto

Suomen verotaso on jo korkea

- Lähimarkkinoillamme muissa Pohjoismaissa tai Virossa ei ole käytössä virvoitusjuomaveroa
 - Trendi Pohjoismaissa on poispäin pisteveroista yleiseen laajaan neutraaliin verotukseen
 - Esimerkiksi Tanskassa luovutaan erityisverosta makeisten, suklaan ja kahvin kohdalla
- Suomen virvoitusjuomavero on jo Euroopan korkeimpia ja korotusten myötä Suomesta tulee kaikista tiukin alkoholittomien juomien verottaja

Korkea verotus voi siirtää tuotantoa ulkomaille

Vero nostaa juomien kuluttajahintaa, millä on vaikutuksia kysynnän kehittymiseen

- Kuluttajien ostokäyttäytyminen on muuttunut merkittävästi viime vuosina
 - Nousseita hintoja vastaan kuluttajat ovat sopeuttaneet ruokakauppaostoksiaan etsimällä edullisempia vaihtoehtoja perinteisten tuotteiden tilalle
 - Kuluttajille tärkeintä on ollut hinta ja tietyn hintapisteen ylittävien tuotteiden kysyntä on laskenut
 - Vero nostaa monen Suomessa tuotetun tuotteen, esimerkiksi mehun, hinnan niin korkeaksi, että kuluttajien kysyntä siirtyy entistä enemmän tuontituotteiden puolelle. Monissa Itä-Euroopan maissa voidaan tuottaa merkittävästi halvemmalla tuotteita kuin Suomessa ja täten hintapiste pysyy samana verosta riippumatta.

Voimaantulon lykkäys syksyille 2026

Juomateollisuus ja kauppa tekevät pitkälle ulottuvia sopimuksia valikoimajaksojen perusteella

- Jotta uuden 6-portaisen mallin ja veronkorotusten vaikutukset voidaan ottaa huomioon pitkissä valikoimajaksoissa, veron voimaantuloa pitäisi siirtää vähintään syksyille 2026
 - Muuten ketju ei ehdi tarpeeksi ottamaan huomioon veromuutosta sopimusneuvotteluissaan
 - Riskinä on, että juomien valmistaja joutuu kantamaan veronkorotuksen riskin, koska ei pysty enää neuvottelemaan sitä sopimukseen

Selvitys veron vaikutuksista

Mikäli eduskunta hyväksyy ehdotuksen, ETL esittää, että valiokunta pyytää selvitystä lain eri vaikutuksista vuoden 2028 loppuun mennessä.

- Miten kuusiportainen veromalli ja veronkorotus muuttavat kuluttajien käyttäytymistä?
- Elinkeino- ja yritysvaikutuksia
 - Miten kotimainen tuotanto pystyy vastaamaan korkeampaan hintapisteeseen?
 - Mihin alan yritysten investoinnit suuntautuvat?
- Verotulojen kehitystä

Pistemäiset verot eivät ole oikea tapa kehittää suomalaista ruokaketjua

- Julkisen talouden tilanne on kriittinen ja menoleikkausten lisäksi tarvitaan myös tulopuolten kohennusta
- ETL ei näe pistemäisten verojen olevan oikea tapa tilkitä julkisen talouden tasapainoa vaan verotuksessa pitäisi suosia mieluummin laajoja yleisiä veropohjia
- ETL vastustaa käsittelyssä olevaa veromuutosta ja veronkorotusta